

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького інституту
соціальних технологій Університету
„Україна”

Михайло ЧАЙКОВСЬКИЙ

09 2025 р.

СИЛАБУС навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів (серцево-судинної системи, дихальної системи, органів травлення, хірургічних захворювань)
Спеціальність	І7 Терапія та реабілітація
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Рівень освіти	другий (магістерський) рівень
Статус навчальної дисципліни	професійна
Курс і семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	5
Розподіл за видами занять та годинами навчання (зазначаються відповідно до навчального плану)	Лекції 16 год.
	практичні 30 год.
	Самостійна робота 104 год.
Вид індивідуального завдання	реферат
Форма підсумкового контролю	екзамен
Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=10262
Кафедра	Фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури та спорту
Викладач	Крупа Валентина Володимирівна- кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Матвійчук Вікторія Маноліївна– старший викладач кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту
Контактна інформація викладача для консультацій	<i>Телефон інституту:</i> (0382) 70-45-56 <i>Електронна пошта:</i> <i>Кабінет:</i> 37
Анотація навчальної дисципліни	
Мета дисципліни	поглиблення знань, практичних навичок та компетентностей у сфері фізичної терапії та реабілітації пацієнтів із захворюваннями внутрішніх органів, зокрема серцево-

	<p>судинної, дихальної, травної систем та після хірургічних втручань. Дисципліна спрямована на навчання аналізу клінічних станів, розробки та впровадження індивідуальних реабілітаційних програм з урахуванням сучасних методик фізичної терапії, принципів безпеки та доказової практики.</p>
<p>Мета орієнтована на формування компетентностей</p>	<p>ЗК 01. Здатність планувати та управляти часом. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 06. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 07. Здатність працювати автономно.</p> <p>СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних із ними функцій, активності та участі пацієнта за біоцихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності. СК 02. Здатність розуміти клінічний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування. СК 03. Здатність безпечно та ефективно обстежувати та оцінювати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із обмеженнями повсякденного функціонування, зі складною прогресуючою та мультисистемною патологією, визначати фізичний розвиток та фізичний стан для прийняття науково-обґрунтованих клінічних рішень. СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії. СК 05. Здатність безпечно та ефективно проводити втручання на основі принципів доказово-інформованої практики, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи, забезпечувати їх відповідність цілям фізичної терапії, функціональним можливостям та динаміці стану пацієнта/клієнта. СК 06. Здатність провадити професійну діяльність у реабілітаційних закладах, відділеннях, підрозділах, а також у територіальних громадах, у складі мультидисциплінарної реабілітаційної команди або самостійно, співпрацюючи з іншими працівниками охорони здоров'я та зацікавленими особами. СК 07. Здатність планувати, контролювати терапевтичне заняття, хід виконання програми фізичної терапії, аналізувати та інтерпретувати результати втручання, вносити корективи до розробленої програми чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану, маршруту пацієнта. СК 08. Здатність ефективно здійснювати професійну комунікацію, зокрема вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надавати підзвітні послуги.</p>

	<p>СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти.</p> <p>СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.</p> <p>РН 03. Уміти вибрати й аналізувати інформацію про стан пацієнта.</p> <p>РН 05. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функцій, активності та участі.</p> <p>РН 06. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.</p> <p>РН 07. Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною/опікунами, членами мультидисциплінарної команди.</p> <p>РН 08. Ефективно комунікувати з пацієнтом/клієнтом, встановлювати прямий та зворотній зв'язок для створення та підтримки терапевтичного альянсу.</p> <p>РН 09. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп при складній прогресуючій та мультисистемній патології.</p> <p>РН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.</p> <p>РН 11. Створювати програму фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різного віку, зокрема зі складними патологічними процесами та порушеннями окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану.</p> <p>РН 12. Реалізовувати програму фізичної терапії окремо або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів.</p> <p>РН 13. Контролювати тривалість та інтенсивність терапевтичних заходів у межах програми фізичної терапії та окремих занять.</p> <p>РН 14. Коректувати перебіг виконання програми фізичної терапії на основі аналізу запланованих та досягнутих результатів і динаміки стану пацієнта.</p> <p>РН 15. Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед суспільством та іншими фахівцями.</p>

Перелік тем навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

Фізична терапія при захворюваннях дихальної та серцево-судинної систем

Тема 1. Специфіка фізичної терапії при захворюваннях дихальної системи

Реабілітаційних підходів до пацієнтів із патологією дихальної системи, включаючи хронічні обструктивні захворювання легень, післяопераційні стани та пневмонії. Методи дихальної гімнастики, стимулюючі вправи для зміцнення дихальних м'язів, техніки позиційного дренажу та використання апаратних методів реабілітації. Контроль дихальної функції, оцінка ефективності втручань та індивідуальний підхід до планування реабілітаційних програм відповідно до стану пацієнта.

Тема 2. Реабілітаційні програми при серцево-судинних захворюваннях

Фізична терапія пацієнтів із серцево-судинною патологією: після інфаркту міокарда, стенокардії, серцевої недостатності. Методи поступового підвищення фізичного навантаження, контроль частоти серцевих скорочень та артеріального тиску під час тренувань, а також використання спеціалізованих кардіо-реабілітаційних вправ. Складання індивідуальних програм відновлення серцево-судинної витривалості та визначення параметрів безпечного навантаження для кожного пацієнта.

Тема 3. Комплексна фізична терапія при поєднаних дихальних та серцево-судинних порушеннях

Принципи інтегрованого підходу до реабілітації пацієнтів із поєднаними дихальними та серцево-судинними проблемами. Планування комплексних програм з урахуванням функціонального стану пацієнта, можливостей МКФ та клінічних показань. Методи моніторингу результатів реабілітації, корекції навантаження та взаємодії фізичного терапевта з лікарями, ерготерапевтами та медсестринським персоналом для досягнення максимальної ефективності втручань.

Тема 4. Інноваційні та специфічні методи фізичної терапії дихальної та серцево-судинної системи

Сучасні технології та спеціальні методики фізичної терапії, що застосовуються у відновленні дихальної і серцево-судинної функції. Електростимуляція дихальних та серцевих м'язів, кардіореспіраторні тренажери, біологічний зворотний зв'язок (biofeedback), методики віртуальної реальності для цільових функціональних вправ. Критерії ефективності інноваційних втручань та способи їх інтеграції у клінічну реабілітаційну практику з урахуванням специфіки патології.

Змістовий модуль 2.

Фізична терапія при захворюваннях органів травлення та хірургічних захворюваннях

Тема 5. Фізична терапія при захворюваннях органів травлення

Особливості реабілітаційних втручань для пацієнтів із захворюваннями шлунково-кишкового тракту, печінки та підшлункової залози. Методи покращення моторики кишківника, дихально-діафрагмальні вправи, вправи для зміцнення черевного пресу та м'язів тулуба. Індивідуальний підбір фізичного навантаження, контроль стану пацієнта та застосування комплексних програм реабілітації для запобігання ускладнень після захворювань травної системи.

Тема 6. Реабілітація після хірургічних втручань на органах травлення

Специфіка фізичної терапії після оперативних втручань, включаючи лапароскопічні та відкриті операції. Методики ранньої мобілізації, дихальної гімнастики, профілактика післяопераційних ускладнень та формування оптимальної фізичної активності для прискорення відновлення. Безпечність фізичних навантажень та індивідуальне планування реабілітаційних програм.

Тема 7. Комплексна фізична терапія при поєднаних хірургічних та функціональних порушеннях органів травлення

Інтегровані підходи до реабілітації пацієнтів з поєднаними хірургічними втручаннями та функціональними порушеннями травної системи. Методи оцінки функціонального стану, розробка комплексних програм із поступовим підвищенням фізичного навантаження, застосування позиційної терапії та спеціальних вправ для зміцнення м'язів тулуба. Міждисциплінарна взаємодія з хірургами, лікарями-терапевтами та фізичними терапевтами.

Тема 8. Інноваційні та спеціальні методи фізичної терапії у хірургічній та гастроентерологічній реабілітації

Сучасним технології та спеціальні методики реабілітації, що застосовуються при відновленні після хірургічних втручань та захворювань органів травлення. Електростимуляція м'язів черевного пресу та діафрагми, використання терапевтичних тренажерів, методики біологічного зворотного зв'язку та контроль фізичних навантажень за клінічними показниками. Критерії ефективності та способи інтеграції інновацій у клінічну практику фізичної терапії.

Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підручник. Суми : Університетська книга, 2020. 328 с.
2. Богдановська Н. В., Кальонова І. В. Фізична реабілітація засобами фізіотерапії : підручник. 2-ге вид., оновл. Суми : Університетська книга, 2025. 328 с.
3. Григус І. М., Нагорна О. Б. Основи фізичної терапії : навч. посіб. Рівне : Олді+, 2022. 150 с.
4. Деякі питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я : Постанова Кабінету міністрів України від 16 грудня 2022 р. № 1462. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1462-2022-%D0%BF>
5. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підручник / за ред. Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. Тернопіль : Укрмедкнига, 2020. 372 с.
6. Попадюха Ю. А. Фізична терапія, ерготерапія : підручник : у 2 т. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 562 с.
7. Попадюха Ю. А. Сучасні технічні та ортопедичні засоби у реабілітації, фізичній терапії, ерготерапії : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 671 с.
8. Реабілітаційний набір Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я в практиці фахівців із реабілітації : навч.-метод. посіб. / В.М. Савченко, О.М. Поляничко та ін. Київ : Київ. столич. ун-т ім. Б. Грінченка, 2024. 536 с.
9. Сокрут В. М., Синяченко О. В., Сокрут О. П. Фізична, реабілітаційна та спортивна медицина. Нейрореабілітація : підручник. Тернопіль–Київ, 2020. 340 с.
10. Фізична терапія, здоров'я, фізична культура та педагогіка : монографія / за ред. І. М. Григуса, D. Skalski, Б. Кіндзера. Рівне, 2021. 211 с.
11. Яримбаш К. С., Дорофєєва О. Є., Афанасьєва О. С. Фізична реабілітація осіб з особливими потребами : підручник. Дніпро : Журфонд, 2020. 215 с.
12. Palisano R., Orlin M., Schreiber J. (eds.) Campbell's Physical Therapy for Children. 6th ed. Elsevier, 2022. 896 p.
13. Long T. M. Handbook of Pediatric Physical Therapy. 3rd ed. Wolters Kluwer, 2019. 287 p.

14. Kisner C., Colby L. Therapeutic Exercise: Foundations and Techniques. 7th ed. F.A. Davis, 2017.

Допоміжна:

1. Класифікатор функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я. НК 030:2022. Київ : Міністерство охорони здоров'я України. 2022. 226 с.

2. Класифікатор медичних інтервенцій. НК 026:2021. Київ. Міністерство охорони здоров'я України 2021. 170 с.

3. Питання організації реабілітації у сфері охорони здоров'я : Постанова Кабінету міністрів України від 3 листопада 2021 р. № 1268. Київ. 43 с.

4. Фізична терапія у неонатології та педіатрії : рекомендована література з навчальної дисципліни / Ціж Л. М. Львів, 2019. 3 с.

5. Stephenson R. G., Cathcart D. B. The Physical Therapist's Guide to Women's Pelvic, Perinatal, and Reproductive Health. Routledge, 2025. 498 p.

6. WHO Guidelines on Physical Activity and Sedentary Behaviour. *World Health Organization*, 2020.

**Рекомендовані курси для поглибленого вивчення дисципліни
(неформальна освіта):**

1. Госпітальна оцінка медичних технологій. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=278>

2. Курс «Кейс-менеджмент в процесі реабілітації. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=236>

3. Онлайн курс про безбарєрність у закладах охорони здоров'я. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=220>

4. Реабілітація в системі охорони здоров'я: курс для лікарів. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=211>

5. Документування процесу надання реабілітаційної допомоги на основі МКФ. URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=185>

6. Базові засади застосування Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). URL : <https://academy.nszu.gov.ua/enrol/index.php?id=184>

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота										СР	ІНДЗ	Сума	Екзамен
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	МК 1	T5	T6	T7	T8	МК 2	10	8	не більше 60	Не більше 40
4	4	4	4	5	4	4	4	4	5				

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 100-бальною системою			Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрахування.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом «Фізична терапія при захворюваннях внутрішніх органів (серцево-судинної системи, дихальної системи, органів травлення, хірургічних захворювань)». Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні (семінарські) заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту/коледжу). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту ОПП «Фізична терапія, ерготерапія»; (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання) спеціальності І7 Терапія та реабілітація, яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту

Протокол від „28” серпня 2025 року № 1

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора
з освітньої діяльності
Хмельницького інституту
соціальних технологій

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

Завідувач кафедри фізичної терапії,
ерготерапії, фізичної культури і спорту

Людмила КРАВЧУК